

Vergaderjaar 2004–2005

29 769

Arbeid en zorg

Nr. 2

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 september 2004

Hierbij bied ik u aan het onderzoeksrapport «Working Fathers, Caring Men. Reconciliation of Working Life and Family Life»¹. Het onderzoek is de uitkomst van het ESF-EQUAL project «Werkende Vaders, Zorgende Mannen», dat onderdeel uitmaakt van de projecten «Mannen in de Hoofdrol».

Belangrijke conclusies uit het onderzoek

Een grotere arbeidsparticipatie van vrouwen – een belangrijke doelstelling van de Europese Unie – is alleen reëel als het aandeel van mannen in huishoudelijke en kindzorgtaken groter wordt (naast uiteraard voldoende betaalbare mogelijkheden om huishoudelijke taken en zorg voor de kinderen gedeeltelijk uit te besteden).

Opvattingen en preferenties van mannen ten aanzien van de taakverdeling tussen mannen en vrouwen blijken veranderbaar indien taken als meer sekseneutraal worden ervaren.

Opvattingen veranderen door veranderde omstandigheden (andere werktijden, werkpatronen of een alternatieve huishoudvorm). Zo blijkt een belangrijke stimulans voor mannen om taken binnenshuis te verrichten, het feit dat de taak onderdeel uitmaakt van een «keten van taken» waarvan enkele schakels al door mannen worden uitgevoerd. Een voorbeeld hiervan: mannen die thuis eten koken (al dan niet in het weekend) zijn ook meer geneigd de daarvoor benodigde boodschappen te doen. Een ander punt is de «zichtbaarheid». Wie boodschappen doet of met een kind naar het consultatiebureau gaat, beweegt zich in de openbare ruimte. Juist die zichtbaarheid maakt dat andere mannen dezelfde taak eerder uitvoeren.

In de meeste Europese landen blijkt de kwestie van een meer gelijke verdeling van arbeid en zorg tussen mannen en vrouwen relevant te zijn. In dit onderzoek worden Zweden, Frankrijk en Spanje uitgelicht. Meer in

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

het bijzonder de wijze waarop de overheid daar aandacht besteedt aan de rol van vaders. Zo hebben in Zweden gezondheidscentra een cursus voor jonge vaders opgezet met het doel hen praktische vaardigheden voor de kinderopvang te leren en bij hen een groter gevoel van verantwoordelijkheid te ontwikkelen.

De uitkomsten van dit onderzoek laten inspirerende initiatieven zien, zoals het activeren van professionals in consultatiebureau's, kinderopvangblijven en in de gezondheidszorg om ook vaders aan te spreken en te betrekken.

Beleidsaanbevelingen

De onderzoekers doen de volgende aanbevelingen aan Europese overheden:

- Start een maatschappelijke discussie over de taak- en rolverdeling thuis en in de samenleving.
- Stimuleer professionals in consultatiebureau's, kinderopvangblijven en in de gezondheidszorg, om ook vaders aan te spreken en te betrekken.
- Maak jongeren bewust van de bestaande ongelijke verdeling tussen mannen en vrouwen waar het gaat om (on)betaalde arbeid en de consequenties van die verdeling.
- Houd het onderwerp «mannen, arbeid en zorg» op de politieke agenda.
- Verwerf aanvullende kennis over «mannen, arbeid en zorg», bijvoorbeeld over de rol van mannen en vaders onder specifieke doelgroepen.
- Introduceer een geïndividualiseerd betaald ouderschapscraamverlof.

Reactie

De Nederlandse regering ziet het als verantwoordelijkheid van mannen en vrouwen zelf om een keuze te maken voor een bepaalde taakverdeling. In aansluiting op de aanbevelingen aangaande de maatschappelijke discussie, de agendering van de rol van mannen en de aanpak richting jongeren, wijs ik graag op de campagne «Wie Doet Wat.nl», eveneens onderdeel van de projecten «Mannen in de Hoofdrol». De campagne richt zich in de eerste plaats op mannen en beoogt discussie over en bewustwording van de verdeling van huishoudelijke taken en zorgtaken tussen partners om uiteindelijk een hogere participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt te bewerkstelligen.

Binnen de campagne is inmiddels een groot en divers bereik gerealiseerd – ook onder jongeren – door samenwerking met onder meer bedrijven, scholen, sportorganisaties, universiteiten, gemeenten, belangenorganisaties, business schools en media. Daarnaast hebben ook massamediale uitingen zoals televisieprogramma's, radio- en televisie-commercials, webfilmpjes voor en door jongeren, een bijdrage geleverd aan het stimuleren van de maatschappelijke discussie en bewustwording.

De campagne heeft ook geleid tot de ontwikkeling van een geheel nieuw instrument, eveneens gericht op bewustwording. Aangezien uit onderzoek in het kader van de campagne naar voren kwam dat er misvattingen bestaan over de financiële consequenties van het uitruilen van arbeidsuren tussen partners is het zogenaamde «Werkijdverdelingstool» ontwikkeld. Hiermee kan voor verschillende huishoudtypen worden bekeken wat het effect op het huishoudinkomen is van herverdeling van arbeid.

Uit de analyse van het voorbeeld waarbij één werkdag bij tweeverdieners wordt overgedragen, blijkt dat 71% van de gelijkverdienende partners

baat heeft bij overdracht. Bij de 720 000 huishoudens waarin de partner tegen een lager uurloon werkt dan de hoofdverdiener heeft nog steeds 33% baat bij urenuitruil. Het instrument is per 24 september 2004 te vinden op www.wiedoetwat.nl.

Met het in de Wet arbeid en zorg neergelegde verlofstelsel erken ik het belang van (betaald) verlof voor mannen en vrouwen. Met de te introduceren levensloopregeling zal ik het sparen voor onder meer het ouderschapsverlof fiscaal faciliteren. Om de verlofregelingen breder bekend te maken zijn de afgelopen jaren verschillende voorlichtingsprojecten uitgevoerd. Met deze voorlichtingsactiviteiten werden zowel vrouwen als mannen aangesproken.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A. J. de Geus